

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.8.33>

RODZAJE PROCEDUR ADMINISTRACYJNYCH DLA ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO UKRAINY W KONTEKŚCIE INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Iryna Nakonechna

*kandydat nauk prawnych, docent,
profesor Katedry Ogólnych Dyscyplin Prawnych
Narodowej Akademii Służby Bezpieczeństwa Ukrainy (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0001-9405-4621
irinakostenko028@ukr.net*

Adnotacja. Artykuł poświęcono ujawnieniu rodzajów procedur administracyjnych dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego Ukrainy w kontekście integracji europejskiej. Określono, że organizacyjne (wewnątrzsystemowe) procedury administracyjne mają na celu ustanowienie efektywności, spójności, odpowiedzialności i rozliczalności. Przykładem administracyjnych procedur organizacyjnych są procedury informacyjno-analityczne dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego w kontekście integracji europejskiej. Jako rodzaj administracyjnych procedur nieorganizacyjnych służących zapewnieniu bezpieczeństwa narodowego w kontekście integracji europejskiej wyróżniliśmy np. procedury usługowe, w tym o charakterze permissywnym, które mają charakter deklaracyjny w zakresie ich inicjowania. Zaś takie procedury jak procedury komunikacyjne oraz kontrolne i nadzorcze scharakteryzowano jako te, które mogą mieć mieszaną orientację funkcjonalną. W szczególności procedury komunikacyjne mają na celu tworzenie sprzężeń zwrotnych między współdziałającymi podmiotami, a procedury kontrolne i nadzorcze mają na celu utrzymanie praworządności w tym zakresie.

Słowa kluczowe: mechanizm administracyjno-prawny, procedury administracyjne, integracja europejska, bezpieczeństwo, bezpieczeństwo narodowe.

REGULATORY AND LEGAL BASIS OF THE IMPLEMENTATION OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL MECHANISM FOR ENSURING THE NATIONAL SECURITY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

Iryna Nakonechna

*Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of General Legal Disciplines
National Academy of the Security Service of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0001-9405-4621
irinakostenko028@ukr.net*

Abstract. The article is devoted to the disclosure of varieties of administrative procedures for ensuring national security in the context of European integration. It has been established that organizational (intrasystem) administrative procedures are designed to establish efficiency, consistency, responsibility and accountability. Examples of an administrative organizational procedure are information and analytical procedures for ensuring national security in the context of European integration. The type of administrative non-organizational procedures for ensuring national security in the conditions of European integration is permitting procedures. Such procedures as communication and control and supervision are characterized as those that can have a mixed functional orientation. In particular, communication procedures are designed to create a feedback between interacting subjects, and control and supervisory procedures are designed to maintain the rule of law in this area.

Key words: administrative and legal mechanism, administrative procedures, European integration, national security, security.

ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Ірина Наконечна

*кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри загальноправових дисциплін
Національної академії Служби безпеки України (Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0001-9405-4621
irinakostenko028@ukr.net*

Анотація. Стаття присвячена розкриттю різновидів адміністративних процедур забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції. Визначено, що організаційні (внутрішньосистемні) адміністративні процедури призначені для встановлення ефективності, послідовності, відповідальності та підзвітності. Прикладами адміністративної організаційної процедури – є інформаційно-аналітичні процедури забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції. Видом адміністративних поза організаційних процедур забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції визначено, як приклад, сервісні, у тому числі дозвільного характеру, які мають заявний тип щодо їхньої ініціації. А такі процедури як комунікаційні та контрольно-наглядові схарактеризовано як такі, що можуть мати змішану функціональну спрямованість. Зокрема комунікаційні процедури покликані створити зворотний зв'язок між взаємодіючими суб'єктами, а контрольно-наглядові – підтримувати режим законності у цій сфері.

Ключові слова: адміністративно-правовий механізм, адміністративні процедури, євроінтеграція, забезпечення безпеки, національна безпека.

Постановка проблеми. Україна як соціальна держава визнає людину найвищою соціальною цінністю, розподіляє суспільне багатство згідно з принципом соціальної справедливості та піклується про зміцнення громадянської злагоди у суспільстві (Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням правління Пенсійного фонду України щодо офіційного тлумачення положень статті 1, 2012). Забезпечення безпеки кожному при чому є одним з ключових її обов'язків. Зазначена діяльність здійснювалася у відповідних адміністративно-правових формах, із застосуванням конкретних методів, а також у чітко визначених рамках встановлених правил.

Це дослідження безпосередньо спрямоване на розкриття різновидів адміністративних процедур забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції, адже у нинішніх реаліях зазначена проблематика є вкрай актуальною з огляду на необхідність оптимізації вітчизняного адміністративного законодавства до стандартів та правил ЄС, а отже, – потребує відповідного наукового супроводу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Досліджувані питання опосередковано висвітлені у межах праць таких вчених як: Р. Алімов, І. Бойко, Л. Гаркуша, В. Желінський, О. Зима, М. Одарюк, Є. Скрипа, О. Соловйова, М. Щурик. Однак у контексті дослідження різновидів адміністративних процедур забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції їхні наукові праці звернені не були.

Виклад основного матеріалу. Розуміння теоретичних основ дає можливість досягнути глини практичної дії. Визначаючи першооснову розуміння адміністративних процедур забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції слід вказати, що термін «процедура» вживається в багатьох науках, і в тому числі в юриспруденції. Він походить своїм корінням від французького *procedure* та латинського *procedo*, що означає проходжу або просуваю (Бойко, Зима, Соловйова, 2017: 5). Великий тлумачний словник сучасної української мови дає наступне визначення, що таке «процедура» – офіційно встановлений чи узвичаєний порядок здійснення, виконання чого-небудь (Бусел, 2001: 997). У правовій науці процедура – це регламентований юридичною нормою порядок вчинення дій або прийняття рішень у сфері правозастосування. Ключовою у цьому визначенні є категорія «порядок», під яким розуміють сукупність послідовно вчинюваних дій та прийнятих рішень, логічно поєднаних і спрямованих на досягнення певного результату (Бойко, Зима, Соловйова, 2017: 5). Не вдаючись у лексико-філологічну дискусію, поняття «процедура» має такі характерні ознаки як: 1) впорядкованість (дії кимось встановлені, санкціоновані); 2) послідовність (дії виконують одна за одною); 3) наявність кінцевої мети (провести обряд, виконати або здійснити щось на підставі усталених правил) (Желінський, 2020).

У правовій науці вказані підходи до розуміння сутності категорії «процедура» знайшли свій розвиток з огляду на її нормативно-правове закріплення, тобто об'єктивізацію встановленого порядку реалізації певних дій у правових приписах (Щурик, 2020: 175).

Вважається, що оскільки поняття «юридична процедура» є правовою категорією, воно повинно визначатися з використанням інших правових категорій. Ми погоджуємося із думкою авторів М. Одарюка і М. Щурика, які при визначенні сутності категорії «процедура», також наголошують, що правова процедура є нормативно встановленим порядком здійснення юридичної діяльності, що спрямований на реалізацію норм матеріального права і заснованих на них матеріальних правовідносин, що охороняються від порушень правовими санкціями [(Щурик, 2020: 175; Одарюк, 2018: 12). Аналогічну позицію підтримує й Р. Алімов, який зазначає, що для того, щоб визначити поняття «юридична (правова) процедура» необхідно використовувати інші правові категорії, наприклад, «правовідносини» (правові відносини). Роблячи такий висновок, він виходить із того, що сутність, субстанцію юридичної процедури, як і будь-якої процедури, складають дії суб'єктів. А дії суб'єктів (громадян, органів публічної адміністрації тощо) самі по собі, незалежно від того, входять вони до складу якоїсь певної процедури чи ні, є змістом суспільних відносин (Алімов, 2002).

Необхідно підкреслити, що не будь-які дії суб'єктів, навіть якщо вони і послідовні і є змістом суспільних відносин, будуть складовими елементами юридичної процедури. Такі дії повинні бути санкціоновані державою, тобто мати публічно-владний характер (Желінський, 2020). Враховуючи те, що правовідносини, що мають місце у сфері забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції врегульовані нормами адміністративного права, а суб'єктами такої діяльності є представники сектору безпеки і оборони – особливого значення мають саме адміністративні процедури їхньої діяльності.

При чому термін «адміністративна процедура» є широко застосовним, у різних варіаціях, адже донедавна ця категорія не мала нормативного визначення, а над його формуванням точилась багаторічна полеміка. Узагальнено можемо визначити, що адміністративна процедура – це встановлений законодавством формальний шлях, яким має йти адміністративна дія. Зазвичай адміністративну дію необхідно здійснити у межах певної поетапності, яка вираховується заздалегідь.

Визначаючи різновиди аналізованих процедур у представленій до аналізу сфері, слід зазначити про можливість їхньої класифікації за різними чинниками та критеріями. Базовими серед таких є їхнє функціональне призначення (зокрема такими є ті, що врегульовують службові та організаційні відносини, а також ті, що стосуються реалізації державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції) та мета, яка досягається за умов їхнього застосування (наприклад, отримання дозволу кореспондується дозвільними процедурами). Окрім того, такі процедури можна узагальнити до двох базових різновидів – організаційні (внутрішньосистемні), які розраховані на врегулювання діяльності самої організації та поза організаційні (зовнішньосистемні), які стосуються «зовнішніх» дії, тобто орієнтовані на забезпечення та захист публічного інтересу у цій сфері, а за необхідності – прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. При чому, такі процедури можуть стосуватись як загальних питань, так спеціальних.

Уточнимо, що адміністративні організаційні процедури – це набір або система правил, які регулюють процедури управління організацією (What Are Administrative Procedures? – Definition & Explanation, 2022). Ці процедури призначені для встановлення ефективності, послідовності, відповідальності та підзвітності. Адміністративні організаційні процедури важливі, оскільки вони забезпечують об'єктивний набір правил, якими керується організація. Вони також допомагають встановити легітимність дій керівництва, забезпечуючи застосування правил управління та рішень об'єктивним, справедливим і послідовним чином. Нарешті, вони допомагають забезпечити відповідальність посадової особи за рішення та дії, які відхиляються від встановлених процедур.

Наприклад, Регламент Верховної Ради України (Про Регламент Верховної Ради України, 2010) встановлює порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради, її засідань, формування державних органів, визначає з поміж інших процедуру розгляду інших питань, віднесених до її повноважень. Зокрема, для належного забезпечення діяльності Верховної Ради України існує порядок ведення бази даних нормативно-правової інформації «Законодавство України», що містить у тому числі еталонні електронні тексти оригіналів прийнятих Верховною Радою актів. Також, прикладом такої процедури є порядок роботи над проектами законів України та інших актів Верховної Ради України.

Специфічним різновидом таких процедур є інформаційно-аналітичні процедури забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції щодо яких Закон України «Про національну безпеку України» встановлює вимогу їхнього проведення. Так, комплексний огляд сектору безпеки і оборони – це процедура оцінювання стану і готовності складових сектору безпеки і оборони до виконання завдань за призначенням, за результатами якої розробляються та уточнюються концептуальні документи розвитку складових сектору безпеки і оборони та визначаються заходи, спрямовані на досягнення ними необхідних спроможностей до виконання завдань за призначенням у поточних і прогнозованих умовах безпекового середовища (Про національну безпеку України, 2018).

Своєю чергою, видом адміністративних поза організаційних процедур забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції є, як приклад, сервісні, у тому числі дозвільного характеру.

Причому одним з основних видів діяльності щодо забезпечення національної безпеки України є дозвільна діяльність, яка складається із реєстраційних дій та видачі дозволів. Так, наприклад, в Додатку 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2009 року № 526 «Основні вимоги до порядку взаємодії адміністратора з місцевими дозвільними органами, суб'єктами господарювання та територіальним органом спеціально уповноваженого органу з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності щодо видачі документів дозвільного характеру» визначалось, що «дозвільна (погоджувальна) процедура – це сукупність дій, що вчиняються суб'єктами господарювання, адміністраторами та дозвільними органами під час погодження (розгляду), оформлення, надання висновків тощо, які передують отриманню документа дозвільного характеру» (Основні вимоги до порядку взаємодії адміністратора з місцевими дозвільними органами, суб'єктами господарювання та територіальним органом спеціально уповноваженого органу з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності щодо видачі документів дозвільного характеру, 2009). Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 6 вересня 2005 року № 2806-IV (Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності, 2005) наведено майже аналогічне визначення за виключенням того, що виключено з переліку суб'єктів вчинення таких дій суб'єктів господарювання. Наразі цим законом встановлюються загальні правила проведення дозвільних процедур, а спеціальні положення щодо окремих видів діяльності, що потребують надання дозволів – встановлюються іншими законодавчими актами. Так, наприклад, дозвільна діяльність у сфері використання ядерної енергії спрямована на захист інтересів національної безпеки, забезпечення захисту людини та довкілля від впливу іонізуючого випромінювання, дотримання принципів радіаційного захисту, а також дотримання вимог режиму нерозповсюдження ядерної зброї. З цією метою був затверджений порядок використання ядерної енергії, а також загальні положення регулювання суспільних відносин, що виникають під час її провадження, шляхом видачі дозволів на перевезення радіоактивних матеріалів (Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії, 2000).

Тобто, загалом дозвільна процедура є різновидом адміністративної процедури заявного типу.

Окремо уточнимо, що такі процедури як комунікаційні та контрольно-наглядові можуть мати змішану функціональну спрямованість.

Зокрема комунікаційні процедури як різновид адміністративних процедур покликані створити зворотний зв'язок. Як приклад, між адміністративним органом та громадянами для розуміння того, для чого державою приймаються непопулярні рішення з метою створення належного рівня забезпечення національної безпеки та євроінтеграційного процесу. Так, наприклад, завдяки постійним зусиллям громадськості, експертів, журналістів, окремих депутатів та підтримці міжнародних партнерів вдалося активізувати проведення реформи Служби безпеки України (Цокур, 2021). Нормативним підґрунтям для цього слугувала низка нормативно-правових актів: Порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності (Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності, 1997), Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики (Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики, 2010) та ін.

Таким чином, в рамках конкретної адміністративної процедури, так і поза нею органи державної влади зобов'язані надавати інформацію громадянам. Це має на меті забезпечити як загальну прозорість життєстрою держави, так і довіру громадян до неї.

Окрім того, нормативно встановлено, що державні органи та органи місцевого самоврядування здійснюють свої функції із забезпечення національної безпеки у взаємодії з органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони (Про національну безпеку України, 2018). Зокрема їхня комунікація є одним із механізмів такої взаємодії.

Щодо контрольно-наглядової процедури, необхідно уточнити, що у науковій літературі під нею розуміють встановлений законом порядок здійснення перевірок діяльності підконтрольних осіб на їх відповідність вимогам чинного законодавства і застосування заходів реагування у разі виявлення порушень (Бойко, Зима, Соловйова, 2017: 177). Порівняно з іншими адміністративними процедурами, контрольно-наглядові відрізняються найвищим ступенем імперативності, тобто найбільше виражають владний вплив держави у цій сфері, що зумовлено можливістю застосування юридичних санкцій до порушників відповідних легальних режимів процедур (Скрипа, 2018: 249). Суб'єктом ініціювання контрольно-наглядової процедури завжди є адміністративний орган (його посадові особи) (Гаркуша, 2019: 207).

Відповідно, контрольно-наглядові процедури у сфері забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції є чітко визначеним законодавством порядком проведення контрольно-наглядових дій суб'єктами влади та громадськості, які здійснюються у межах положень Закону України «Про національну безпеку України».

Отже, контрольно-наглядові процедури забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції як різновид адміністративних процедур є втручальними.

Висновки. Проведене дослідження дає можливість узагальнити, що особливістю більшості адміністративних процедур забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції є те, що основним нормативним підґрунтям їхнього здійснення є Закон України «Про національну безпеку України». Виключенням є дозвільні процедури, що врегульовані низкою спеціалізованих нормативно-правових актів, однак реалізація яких здійснюється з урахуванням його положень. Усі вони мають спрямування на дотримання гарантій забезпечення прав та законних інтересів як індивідуалізованих осіб, так і кожного члена суспільства шляхом практичної реалізації принципу законності, який передбачає вимогу прозорості в прийнятті публічних рішень, що означає наявність механізмів контрольованої діяльності суб'єктів сектору безпеки та оборони, яка аксіоматично є передбачуваною та легітимною, такою, що відповідає суспільним очікуванням.

Список використаних джерел:

1. Алімов Р.С. Процедури в адміністративному праві України: теорія і практика : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2002. 218 с.
2. Бойко І.В., Зима О.Т., Соловйова О.М. Адміністративна процедура : конспект лекцій; за заг. ред. І. В. Бойко. Харків : Право, 2017. 132 с.
3. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ; Ірпінь: Перун, 2001. 1440 с.
4. Гаркуша Л. Контрольно-наглядова процедура. *Журнал східноєвропейського права*, 2019. № 63. С. 205–210.
5. Желінський В.М. Адміністративно-правові засади реєстраційної діяльності Міністерства юстиції України : дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2020. 234 с.
6. Одарюк М.П. Правове регулювання процедур у земельному праві: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Харків, 2018. 194 с.
7. Основні вимоги до порядку взаємодії адміністратора з місцевими дозвільними органами, суб'єктами господарювання та територіальним органом спеціально уповноваженого органу з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності щодо видачі документів дозвільного характеру: Додаток 2 до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2009 р. № 526. *Урядовий портал: офіційний сайт*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/219179258>
8. Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії: Закон України від 11.01.2000 р. № 1370-XIV. *Верховна Рада України: офіційний сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1370-14#Text>
9. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 року № 2806-IV. *Верховна Рада України: офіційний сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>

10. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996. *Верховна Рада України: офіційний сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>
11. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. *Верховна Рада України: офіційний сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
12. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97. *Верховна Рада України: офіційний сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text>
13. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI. *Верховна Рада України: офіційний сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
14. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням правління Пенсійного фонду України щодо офіційного тлумачення положень статті 1, частин [...] від 25.01.2012 № 3-рп/2012. *Верховна Рада України: офіційний сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-12#n54>
15. Скрипа Є.В. Контрольно-наглядові процедури у сфері забезпечення безпеки на автомобільному транспорті. *Порівняльно-аналітичне право*, 2018. Вип. 5. С. 247–249.
16. Цокур В. Червоні точки реформи СБУ. *Українська правда*, 2021. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2021/11/16/7313786/>
17. Шурик М.О. Сутність і значення процедури прийняття адміністративних актів у сфері забезпечення національної безпеки правоохоронними органами. *Науковий вісник публічного та приватного права*, 2022. Випуск 3. С. 173–178.
18. What Are Administrative Procedures? – Definition & Explanation. *Study.com*. 2022. URL: <http://surl.li/ezyvs>

References:

1. Alimov, R.S. (2022). *Protsedury v administratyvnomu pravi Ukrainy: teoriia i praktyka* [Procedures in the administrative law of Ukraine: theory and practice] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Irpin. 218 p. [in Ukrainian].
2. Boiko, I.V., Zyma, O.T., Soloviova, O.M. (2017). *Administratyvna protsedura* [Administrative procedure]: konspekt lektsii; za zah. red. I. V. Boiko. Kharkiv : Pravo. 132 p. [in Ukrainian].
3. Busel, V.T. (2001). *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Kyiv ; Irpin : Perun, 1440 p. [in Ukrainian].
4. Harkusha, L. (2019). *Kontrolno-nahliadova protsedura* [Control and supervision procedure]. *Zhurnal skhidnoevropeiskoho prava*, № 63. pp. 205–210. [in Ukrainian].
5. Zhelinskyi, V.M. (2020). *Administratyvno-pravovi zasady reiestratsiinoi diialnosti Ministerstva yustytzii Ukrainy* [Administrative and legal principles of the registration activity of the Ministry of Justice of Ukraine] : dyser. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv. 234 p. [in Ukrainian].
6. Odariuk, M.P. (2018). *Pravove rehulivannia protsedur u zemelnomu pravi* [Legal regulation of procedures in land law] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.06. Kharkiv. 194 p. [in Ukrainian].
7. *Osnovni vymohy do poriadku vzaiemodii administratora z mistsevymy dozvilnymy orhanamy, subiektamy hospodariuvannia ta terytorialnym orhanom spetsialno upovnovazhenoho orhanu z pytan dozvilnoi systemy u sferi hospodarskoi diialnosti shchodo vydachi dokumentiv dozvilnoho kharakteru* [Basic requirements for the procedure for the interaction of the administrator with local licensing authorities, business entities and the territorial body of the specially authorized body on the issues of the licensing system in the field of economic activity regarding the issuance of documents of a licensing nature]: Dodatok 2 do Postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 travnia 2009 r. № 526. Uriadovyi portal: ofitsiinyi sait. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/219179258> [in Ukrainian].
8. *Pro dozvilnu diialnist u sferi vykorystannia yadernoi enerhii* [On permitting activities in the field of nuclear energy use]: *Zakon Ukrainy vid 11.01.2000 r. № 1370-XIV*. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi sait. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1370-14#Text> [in Ukrainian].
9. *Pro dozvilnu systemu u sferi hospodarskoi diialnosti* [On the permit system in the field of economic activity]: *Zakon Ukrainy vid 6 veresnia 2005 roku № 2806-IV*. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi sait. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text> [in Ukrainian].
10. *Pro zabezpechennia uchasti hromadskosti u formuvanni ta realizatsii derzhavnoi polityky* [On ensuring public participation in the formation and implementation of state policy]: *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.11.2010 № 996*. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi sait. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
11. *Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy* [On the national security of Ukraine]: *Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 r. № 2469-VIII*. Verkhovna Rada Ukrainy : ofitsiinyi sait. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> [in Ukrainian].
12. *Pro poriadok ofitsiinoho oprylyudnennia normatyvno-pravovykh aktiv ta nabrannia nymy chynnosti* [On the procedure for the official publication of normative legal acts and their entry into force] : *Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 10.06.1997 r. № 503/97*. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi sait. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text> [in Ukrainian].
13. *Pro Rehlament Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On the Regulations of the Verkhovna Rada of Ukraine] : *Zakon Ukrainy vid 10.02.2010 r. № 1861-VI*. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi sait. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> [in Ukrainian].
14. *Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiynym podanniam pravlinnia Pensiinoho fondu Ukrainy shchodo ofitsiinoho tлумachennia polozhen statti 1* [Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case based on the constitutional submission of the board of the Pension Fund of Ukraine regarding the official interpretation of the provisions of Article 1] vid 25.01.2012 № 3-рп/2012. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi sait. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-12#n54> [in Ukrainian].

15. Skrypa, Ye.V. (2018). Kontrolno-nahliadovi protsedury u sferi zabezpechennia bezpeky na avtomobilnomu transporti [Control and supervision procedures in the field of ensuring safety in road transport]. *Porivnialno-analitychne pravo*, Vyp. 5. pp. 247–249. [in Ukrainian].
16. Tsokur, V. (2021). Chervoni tochky reformy SBU [Red points of SBU reform]. *Ukrainska Pravda*. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2021/11/16/7313786/> [in Ukrainian].
17. Shchuryk, M.O. (2022). Sutnist i znachennia protsedury pryiniattia administratyvnykh aktiv u sferi zabezpechennia natsionalnoi bezpeky pravookhoronnymy orhanamy [The essence and significance of the procedure for the adoption of administrative acts in the sphere of ensuring national security by law enforcement agencies]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*, Vyp. 3. pp. 173–178. [in Ukrainian].
18. What Are Administrative Procedures? – Definition & Explanation. Study.com., 2022. URL: <http://surl.li/ezyvs> [in English].